

Oroad över utvecklingen

ÖRNSKÖLDSVIK Lena Berggren, en av landets främsta experter på ultranationalism och fascism, oroas för dagens utveckling i Europa.

- Fascister i dag väljer en smart och laglig väg - och hittar kryphålen i konstitutionen, säger hon.

Lena Berggren är universitetslektor vid institutionen för idé- och samhällsstudier i Umeå. I närmare 20 år har hon forskat om ultranationalism och fascism – och numer anses hon som en av landets främsta inom sitt gebit.

Nyligen var hon i Örnsköldsvik och berättade om just fascismens utbredning vid Örnsköldsviks Senioruniversitets säsongsfinal. Det blev två lärarika timmar om något som hon beskriver som en politisk ideologi, där man genom en revolutionär kamp vill skapa ett nytt ultranationalistiskt samhälle, ofta byggt på raslägs grund.

– Det är klart att man har anledning att känna oro även i dag. Det sker saker i både Polen och Ungern, där man kör över och ändrar

konstitutionen, medielagar urholkas och yttrandefriheten hotas, säger hon.

– Jag ser mycket oroande på utvecklingen i de länderna. Ja, det oroar mig mycket när även EU förhandlar med Turkiet. Det är skamligt.

Om sig själv berättar hon annars att hon är född i Hälsingland och att hon är både yogainstruktör och diplomerad hästkötare. Till den världen är det dock milslångt när fascismen och hennes roll som historiker kommer på tal.

– Jag disputerade i idéhistoria 1999 och jag har sedan dess ägnat mycket tid till undervisning, säger hon.

Hon berättar att mycket av hennes intresse för just fascism och vad det kan leda till, handlar om att hon vill tränga in i fascisternas huvud och förstå hur de tänker.

– Min utgångspunkt när jag forskar är att jag inte har att göra med idioter eller att komma med enkla nedslående argument. Jag känner att jag har en skyldighet mot alla fascistens offer – att begripa hur det kunde hända. Man begriper inte sådant om man bara avfär-

Lena Berggren är en av landets främsta experter på ultranationalism och fascism. Hon säger att det finns anledning att känna oro, med tanke på situationen i Polen och Ungern.

dar det som strunt, säger hon.

– Och man kan inte bekämpa fascism om man inte tar den på allvar, säger hon sedan.

När hon, närmast minutitöst, beskriver fascismens framfart i Italien och Tyskland, beskrivs händelser som hon betecknar som folkmord på judar, romer,

polacker, vitryssar och ukrainare.

– I Tyskland började man med att gasa ihjäl handikappade och förståndshandikappade, allt gjort under medicinsk kontroll. Det var detta som sedan utmynnade i folkmorden, säger hon.

Lena Berggren anser att alla måste vara medvetna om utvecklingen i samhället och hon berättar om allt

från bokmål, förintelsen och till fascismens visioner – och inte minst hur Hitler kunde övertyga så otroligt många landsmän.

På frågan om hon själv känt sig hotad och trängd i vissa situationer, inte minst när hon berättar om fascistens historia, svarar hon ”ja, men jag har klarat mig bra”.

– De militanta är oftast

mer toleranta. De ser att jag och många med mig kan vår sak – och att vi kan dem. Jag har ju kollegor som har talat med både Peter Magns och Anders Behring Breivik – och det har också gått bra.

Text & Foto
Torbjörn Berlin

0660-295537
torbjorn.berlin@mittmedia.se